

عنوان مقاله:

راهکارهای اصولی جمع میان قاعده تسامح در ادله سنن و روایات صحیح السند (با تاکید بر دیدگاه آیت الله بهجت)

محل انتشار:

دوفصلنامه فقه و اجتهاد، دوره 8، شماره 15 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

علی نهاوندی - استاد سطوح عالی قم، سطح چهار حوزه، دکترای فلسفه

علی محمد بروجردی - دانش آموخته سطح 4 حوزه علمیه،

خلاصه مقاله:

قاعده تسامح در ادله سنن درباره ادله ضعیفی است که وعده ثواب بر عملی داده و طبق نظر بعضی از فقها بر استحباب آن عمل دلالت می کند و اینکه در این خصوص نباید سختگیری کرد. از آنجا که در همه ابواب فقهی، گونه هایی از مستحبات و مکروهات وجود دارد، پرداختن به این قاعده اهمیت بسزایی دارد. تحقیق پیش رو بر آن است که این قاعده و گستره آن را از نگاه آیت الله بهجت که در کتاب مباحث الاصول و نیز در درس خارج نقد و ارزیابی کرده اند، بررسی کند و به این پرسش پاسخ دهد که چنانچه دلیل معتبری مانند روایتی صحیح السند دال بر عدم رجحان و مطلوبیت عملی باشد، چگونه می توان میان ادله حجیت خبر واحد که بیانگر مطلوبیت نداشتن عمل از نظر شارع است، با روایات «من بلغ» و قاعده تسامح در ادله سنن که به مطلوبیت و استحباب همان عمل حکم می کنند، جمع کرد. این تحقیق حکایت می کند که در نظریه آیت الله بهجت، از اخبار «من بلغ» که مهم ترین دلیل قاعده تسامح است، حجیت خبر ضعیف دال بر استحباب به دست نمی آید و نیز نمی توان مفاد این اخبار را بر ارشاد حمل کرد؛ بلکه مفاد اصلی این روایات، حکم ثانوی بر ترتب ثواب تفضلی الهی برای کسی است که پس از بلوغ و سماع روایت، عمل را به امید ثواب آن انجام می دهد. همچنین راه حل تعارض موجود نیز از نظر ایشان گوناگون است؛ از جمله مهم ترین آنها رجوع به تخییر در مقام عمل است که با تمسک به مبنای تخییری که بزرگانی همچون مرحوم کلینی و برخی از استادانشان در تعارض اختیار کردند، این امر را تبیین می کنند.

کلمات کلیدی:

ادله سنن، اخبار من بلغ، تسامح، استحباب، تخییر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1458682>

